

ՀԱՅ ՅԵՂԱՓՈԽԱԿԱՆ ԴԱՇՆԱԿՑՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԱՇԽԱՏԱԽՈՐ

ՕՐԳԱՆ Գ. Յ. Դ. ԵՐԵՎԱՆԻ ԿԵՆՏ. ԵՒ ՏԵՂԱԿԱՆ ԿՈՄԻՏԵՆԵՐԻ

ՑԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ԸՆԴՈՒՆՈՒՄ ԵՆ

Առաջին երես տողին (պետիտ) 80 Կ.
Վերջին " " " 50 Կ.

Պարագրուծիւնը բաց է 9—2 յ. ցեր.
Ընդունելութիւնը մտադրի մօտ 12—1 յ. ցեր.

ա. աշխատողութեան գալ. ամիսը

3 ամիսը 50 ր.

2 " 40 ր.

1 " 20 ր.

Ապառիկ քանակութեան համար

ԵՐԵՎԱՆ, ԴԱՇՆԱԿՑՈՒԹԵԱՆ ՏՈՒՆ, ԱՍՏՈՑԵԱՆ ՓՈՂ.

ԼՈՐՍ ԵՒ ՏԵՂԱԿԱՆ ԿՈՄԻՏԵՆԵՐԻ

ՄԱՍԻՍ 1 ԿՈՍ ԳՐԱՆ ԴՆՔ ԳՐԱՆ

ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԱՔՍ ԲԱԹՈՒՄՈՒՄ

Համաձայնութիւն է կնքել Հոմի յալտնի ֆիրմայի
„CRISTINA PADOVANI & C-ie.“

հետ, իր պահանջներում ծախելու համար իտալական գործարանների ամեն տեսակի ապրանք, որի մի մասը ստացել է, և կտացել:

ՎԱՃԱՌՔԸ ՄԵԾԱՔԱՆԱԿ ԵՒ ՓՈՔՐԱՔԱՆԱԿ

ԸՆԴՈՒՆՈՒՄ ԵՒ ԱՄԵՆՏԵՍԱԿԻ ԴՐԱՄԱՆ

Ներկայիս մեծ բանակութեամբ ստացւում են հետևեալ ապրանքները.

- Ամեն տեսակի ճոթեղէն,
- Կանանց, տղամարդկանց և երեխաների պատրաստի զգեստ,
- Կանանց, տղամարդկանց և երեխաների սպիտակեղէն,
- Ծղոտէ, կոտորէի և ֆետրի գլխարկներ,
- Ամենալաւ գործարանի կօշիկներ,
- Գալանտէրէ, ա՛ կօշիկներ, չուլիկներ, թելեր, կապիկներ, ածելիներ և այլն:
- Պարֆումերային և կոսմետիկ ապրանքներ,
- Գրասենեակի պիտոյքներ,
- Ռետինի արտադրութիւններ,
- Պատուհանի ապակիներ,
- Սեղանի սպիտակեղէններ,
- Շամպայն և այլ ուրիշ իրեր:
- Ուրիշ քաղաքներից ընդունւում են պատւեր:

Սեպտեմբերին ներկանում հիմնում է ՄԻՋՆԱԿԱՐԳ ԲԺՇԿԱԿԱՆ ԴՊՐՈՑ

(Ֆելդշեր-մանկարարական)

Դպրոց կընդունւին նոքա, որոնք ունին միջնակարգ դպրոցի 6-րդ դասարանի կրթութիւն Դպրոցի դասընթացը տեւելու է երեք ուրիշ:

Դպրոցի հասն գրելու համար պիտի դիմել գլխաւոր բժշկա-սանիտարական վարչութեանը (իգական Ս. Հոփսիմեան դպրոց):

10—9

Գլխաւոր Բժշկա-Սանիտարական վարչութիւնը ներկանում հիմնում է

ԱՆՏԱՀԱՆԻՉՆԵՐԻ (ԴԻՋԵՆՖԵԿՏՈՐՆԵՐԻ)

դ ա ս ը ն թ ա ց ք:

Դասընթացը տեւելու է օգոստ. 1-ից մինչև սեպտ. 1-ը: Դասընթացը լսելու համար հարկաւոր է տարրական դպրոցի կրթութիւն: Ցանկացողները պիտի դիմեն գլխաւոր բժշկա-սանիտարական վարչութեանը (իգական Ս. Հոփսիմեան դպրոց):

10—9

Ա Ձ Դ

Ձինւորական օրէնքը տարածւելով Հայաստանի բոլոր քաղաքացիների վրայ, նուիրին տաճկահայերի համար հետևեալ կանոնները յայտարարում են ի գիտութիւն նոցա:

1. Մայրաքաղաքիս մէջ եղած տաճկահայ երիտասարդները ճնութեան ենթարկւում են հետևեալ կէտերի համար:
ա. Տարիքի

Հոչակաւոր Քեօռ-Հիւսէյն փաշան նշանակած է կազմակերպող բոլոր ալայիների ընդհանուր հրամանատար:

Առանձին հրահանգներով փաշան էրզրումից ուղևորւել է Բասէն կազմակերպելու Զամալտինցի, Բըլբըցի աշխիթներին և այնտեղից անցնելու Ալաշկերտ:

Ռուսահայաստանից գաղթած Բըլբըցի քրդերի և Հայդարանցիների միջև տեղի է ունեցել արիւնայիղ ընդհարում: Թուրք կառավարութիւնը միջամտել է և առաջարկել Բըլբըցիներին թողնել Ալաշկերտի հովիտը և բարձրանալ Բարդոզեան լեռները:

Առհասարակ ընդհարումները քրդական զանազան ցեղերի միջև, մանաւանդ տնտեսա-թաւանային հողի վրայ, վերջերս շատ աւելի յաճախակի են կրկնւում: Նկատելով, որ այս հանգամանքը մեծապէս վնասում է ընդհանուր կազմակերպութեան գործին, վերջերս միջոցներ են ձեռք առնւել հաւանական ընդհարումների առաջնաւանդը և թշնամացած ցեղերին հաշտեցնելու:

Այդ նպատակով ազդեցիկ ցեղապետներից կազմւել է մի տեսակ

աշխատ յարձակումներ կազմակերպել Սուրմալուի շրջանում, եթէ մանաւանդ Ալաշկերտի ցանքսերը չբուսարարեն: Բայց հովիտում ցանքսեր շատ են եղել և ուղասւում է մեծ բերք:

Այսպէս թէ այնպէս քրդական վտանգ կայ և սպասւում է. մնում է, որ մեր կառավարութիւնը խոհեմ քաղաքականութեամբ փրկութեան իրական և աւելանկարող անարիւն ճանապարհը գտնէ:

Իսկ ընդհարում և նաւադական արիւնոտ քաղաքականութիւն դէպի մի ասպետական ու նահապետական ժողովուրդ, որ դարերից ի վեր կոյր գործիք է դարձել թուրք կառավարութեան ձեռքին, ամենին պատշաճ չէ:

Բրդերը վերածնւող Հայաստանի այն միակ ժողովուրդը պիտի դառնան, որոնք ամենէն հարազատ կապերով պիտի կապւին հայ ժողովրդի հետ:

Եւ այս հանգամանքն ամենին չպիտի անտեսել, թէկուզ շատ ծանր զոհաբերութիւններ, կանխատեսելով:

Հ. Ա.

Պարգևներ և կոմսոմոլի անդամներ,
Գրասենյակի պիտոյներ,
Ռեդակցիայի արտագրություններ,
Պատուհանի ապակիներ,
Սեղանի սպիտակեղեններ,
Շամպայն և այլ ուրիշ իրեր:

Ուրիշ քաղաքներից ընդունում են պատվերներ, կատարելով տրանզիտի և մաքսի ձևականությունները:

Ընդունում են պատվերներ իտալական բոլոր գործարաններից շուտափոյթ ապրանք բերելու համար: 10—3

Երևանի Քաղաքային Վարչութիւնը յայտնում է ի գիտութիւն քաղաքացիների, որ օգոստոսի 1-ից

ՀԱՅ բաց կը թողնուի իւրաքանչիւր անձին $\frac{3}{4}$ ֆ., հացի ֆունտը կարժենայ 4 ռ. 50 կոպ.

Հացի գինը բարձրացրում է, որովհետեւ կառավարութեան բաց թողած ալիւրը կայարանում արժէ 200 ռ. աւելացնելով տեղափոխութեան և այլ ծախքեր, հաշվելով թիւերու ծախսը, հացը նստում է 4—50 դեռ աւելի, իսկ ծախելով 3—50-ով քաղաքը օրեկան կրում է 50—56000 ռ. ֆուս:

3—1 Երևանի Քաղ. Վարչութիւն

„ԱՇԽԱՏԱՆՈՐ“

Սովկարների կոոպերատիւ արհեստանոցը

Վաճառում է

ԼՍԻԵԻԺԱՆ

ՍՈՒԵՐ

Դիմել՝ Տէր-Նուկասի փողոց № 44:

3—1

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

Ժամանակաւոր Վարչութիւնը

յայտարարում է.

1) «Հայ Գրողների Ընկերութեան» այն անդամները, որոնք ցանկութիւն ունեն անդամագրել «Հայաստանի Գրական Ընկերութեան» և անդամատուն ստանալ՝ բարեհաճեն մտցնել 50 ռ. անդամավճար (տարեկան) վարչութեան անդամ Վ. Խորէնուն, «Հայաստանի Աշխատանքի» խմբագրատանը, առաւ. ժամը 11-12-ը:

2) Այն հեղինակները, որոնք անգամ չեն, «Հայ Գրողների Ընկեր.», բայց ցանկութիւն ունեն անդամագրել «Հայաստանի Գրական Ընկեր.» պիտի բարեհաճեն խնդրի ներկայացնել վարչութեանս առաջիկայ սեպտեմբեր ամսին ընդհանուր ժողովով քննութեան առնելու համար:

«Հայաստանի Գրակ. Ընկեր.»
Ժամանակաւոր վարչութիւն

3—1

Ձինւորական օրէնքը տարածւած էլով Հայաստանի բոլոր քաղաքացիների վրայ, նախկին տաճկահայերի համար հետեւել կանոնները յայտարարում ենք ի գիտութիւն նոցա:

1. Մայրաքաղաքիս մէջ եղածած տաճկահայ երիտասարդները քննութեան ենթարկուած են հետեւեւեւ կէտերի համար:

- ա. Տարիքի
- բ. Հիւանդութեան սե
- գ. Նեցուկի

Այս երեք կէտերի սահմաններում քննութիւն կատարելու է Երևանի դատարի կոմիսարիատի մէջ 19—28 տարեկան եղած երիտասարդների համար առայժմ:

2. Պետական ու հասարակական հաստատութիւնների համար անհրաժեշտ պաշտօնեաներն ի գիտակցութիւնից ազատելու համար, հաստատութիւնները գրաւոր դիմելու են Ներքին Գործոց նախարարութեան:

3. Տաճկահայերի քննութիւնը է կատարելու են յուլիսի 31-ին, օգոստոսի 1, 2, 3 և 4-ին, ամեն օր, առաւօտ. ժամը 9-ից սկսած Երևանի գաւառական կոմիսարիատի մէջ:

Ծանօթութիւն. — Այս ժամանակի ընթացքում եթէ միտաձեռնալ ձեռքաւարի, նա իրաւունք չունի պահանջել յանձնելու գաւառական կոմիսարիատին ի քննութիւն:

Որոշած ժամանակը լրանալուց լիտոյ ոչ մի դիմում կամ բողոք նկատի չեն առնուում:

Պաշտ. Ներքին Գործոց Մինիստրի Ս. ՄԱՆԱՍԵԱՆ
31 յուլիս, 1919 թ. Երևան

ԲԺԻՇԿ

ԱՐՇԱԿ ՀԱՅՐԱՊԵՏԵԱՆ

ՅԱԿՈԲԵԱՆՑ

Ձղային և ներքին հիւանդութիւնների: Ընդունելութիւնը

առ. 8—9 ժ.

եր. 5—8 ժ.

Հասցէն՝ Բէյբութեան № 11, չորր. տունը Աստաֆեանի անկիւնից Հեռախօս № 241:

75—1

Թիֆլիսից տեղափոխւած ՄԱՆԿԱՐԱՐՁՈՒՆԻ

Ա. Կարգի

ՅԵՂԻՆԵ ԹԱԴԵՈՍԵԱՆ

Տալիս է խորհուրդներ, կատարում է սրկուլներ և պատւատում է ծաղիկ:

Բէյբութեան փող. № 58:

15—4

ԲԺԻՇԿ

Յ. ՄԵԼԻՔԵԱՆ

ներքին, քթի, կոկորդի և ականջի հիւանդութիւնների:

Մասնագէտ թոքախտի Ընդունելութիւնը 5—7 երեկ

Աստաֆեան № 34, հեռախօս № 40

100—11

միջոցներ են ձեռք առնել հաւանական ընդհարումների առաջնաւելու և թշնամացած ցեղերին հաշտեցնելու:

Այդ նպատակով ազդեցիկ ցեղապետներից կազմել է մի տեսակ հաշտարար յանձնախումբ. որի մէջ ամենամեծ դերը վիճակած է Ջալալ աշիրէթի պետ Անմատէ Հաւսին:

Հաշտութեան ժամանակ վճարում է արեան գին: Սակայն ջալալցու արիւնը երկու անգամ թանկ է գնահատուած միւս ցեղերի արիւնից: Սպանած ջալալցու փոփառէն վճարում են 4000 ուրլի, իսկ միւս ցեղերի անդամների՝ 2000 ու:

Վերջերս Անմատէ Հասօի գլխաւորութեամբ մի պատերազմութիւն է եկել Կաղզւանի և Կողբի շրջանի Ձունտկցի, Շախորցի և Ջիւլիսցի բրդերից համիդէական հեծելազորներ կազմելու և միացնելու սահմանից այն կողմ կազմակերպւող ալայիներին, յանուն ընդհանուր գործի...

Այս ցեղերի պետերը Ամարէ-Հարի (Յունտկցի), Ամարէ-Նատըր (Հալսորցի), Համիդ-բէկ (գիւլան) մեծ աջակցութիւն են ցոյց տալիս Անմատէ-Հասօին և ընդառաջում նրա կարգադրութիւններին: Կաղզւանի շրջանում բաւական յաջողութեամբ կազմակերպւում են համիդէական զորագնդեր:

Այսպէս ուրիշ՝ Բասէնից մինչև Ալաշկերտ-Բայազէդ ու Մասիսի փէշերից մինչև Արազդայան քըրդական կազմակերպութիւնը տարւում է բաւական մեծ եռանդով և միանպատակ առաջադրութիւններով:

Նրանց աջակցում են բաշլըր-գուկային զրութեան մատնած թրքական «բուլշէկ» զորամասերը, որոնք ըստ երևոյթին չեն ենթարկուած Պոլսի հրահանգներին և հրապուրելով քրդերին, ազգային իշխանութիւն ստեղծելու հեռանկարներով, ձգտում են ամեն կերպ խորտակել իրացեալ և Անկախ Հայաստան ստեղծելու փորձերը, Տաճկահայաստանը դարձնելով յաւերժական դժոխք ազգամիջեան կռիւների և ստեղծելով անլուծելի շփոթ, անարխիա և այլն:

Քրդերը տրամադրութիւն ունեն, սոսկ աւազակային մղումներով, այս

չպիտի անտեսել, թէկուզ շատ ծանր զոհարելութիւններ, կանխատեսելով:

Հ. Ա.

ՄԵՐ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆԸ 1)

Անցնելով մեր տնտեսական ներքին քաղաքականութեան, պէտք է զեկալարող մի սկզբունք ունենանք՝ ըստ կարելւոյն բարձրացնել մեր ժողովրդի տնտեսական բարեկեցութիւնը: Այդ տեսակէտով էլ առայժմ, քանի որ արդիւնաբերութիւնը բացակայում է մեր մէջ, մենք պիտի աշխատենք հողային ֆոնդը ըստ կարելւոյն հաւասարաչափ բաշխել ընակչութեան մէջ, խոյս տալով խոշոր կալաճական հողային տնտեսութիւններ առաջ բերելուց: Այս այսպէս պիտի աշխատենք և առաջ գիւղացիութեանը սպառնացող գերբնակչութիւնից խուսափելու համար, ապա նաեւ այն պատճառով, որովհետեւ խոշոր տնտեսութիւնները, հողագործութեան մէջ, համաշխարհային տնտեսութեան ներկայ պարագաներում չեն կարող մրցման դիմանալ: Չմտնելով այս խնդրի մանրամասնութիւնների մէջ՝ բաւականանալ կարելի է Մարքսի հետեւալ կարծիքով. — «Պատմութեան մօրալը, որը կարելի է դուրս բերել նաեւ երկրագործութեան անմիջական հետազօտութիւնից, ասում է նա, կայանում է նրանում, որ կապիտալիստական սխտեմը հակադրում է ռացիոնալ հողագործութեան, ուրիշ խօսքերով՝ ռացիոնալ հողագործութիւնը անյարիր է կապիտալիստական սխտեմին և պահանջում է կամ մանր, ինքնուրոյն կերպով աշխատող գիւղացիների ձեռքեր, կամ էլ ասոցիացիայով միացած արտադրողների կոնտրոլ» *):

Երկրագործութեան վերաբերմամբ այդպիսի քաղաքականութիւն վարելիս միշտ պիտի ի նկատի ունենալ, որ գաւառի մի միայն պալիտա է ժողովրդի բարեկեցութիւնը ա-

1) Տես «Հ. Ա. Ջ.» № 102, 104 և 106:
*) „Капиталъ“ III I пер. Богданова стр. 96

պահովելու խնդրում։ Վերջինս տեղական կերպով գլուխ կգայ մի միայն այն ժամանակ, երբ կհաստատուի արդիւնաբերութիւնը։ Դա տեղի ունենալուց յետոյ, արդէն իսկ երկրագործական վերոյիշեալ քաղաքականութեան վրայ չպիտի ուշադրութիւն դարձնել, մի քան որ տեղի ունեցաւ Ռուսաստանում Ստոլիպինի ժամանակ։

Ի նկատի ունենալով արդիւնաբերութեան հաստատման խոշոր նշանակութիւնը, մեր տնտեսական արտաքին քաղաքականութեան գլուխը պիտի եռանդուն կերպով աշխատի նաև ներքին քաղաքականութիւնը։

Ամենից առաջ, մեր ինչպէս պաշտօնական շրջանները նոյնպէս և հասարակական հոռոնքները պիտի ի նկատի ունենան, որ արդիւնաբերութիւնը ինչպէս բոլոր երկրներում, նոյնպէս և մեզնում կարող է հիմնել միմիայն մասնաւոր մարդկանց, կապիտալիստների ինքնաշահութիւնը։ Կապիտալիստները սրտեւ ժողովրդի սպառման ֆոնդի մի մասն պարբերական իւման և կուտակման պրոցէսի արդիւնք՝ հիմնաւոր է ժողովրդին աւելի կամ նազ զարկանքների, «անարդարութեան», «չանադարձման» ենթարկելու վերայ, մի քան, որ չեն կարող անել հասարակական ձեռնարկութիւնները, ինչպէս օրինակ կոոպերացիան։ Այս հանգամանքը, որի վրայ կարելի է աւելացնել նաև բազմաթիւ ուրիշները, զրկում են հասարակական ձեռնարկութիւններին հետզհետէ ընդլայնող և աւելի ու աւելի մեծ արժէքներ իւրոյ արդիւնաբերութիւնը առաջ տանելու հնարաւորութիւնից։ Այս պատճառով էլ վերջինս ի կատար ածելու խնդրը ծանրանում է մասնաւոր կապիտալիստներին վրայ։

Ի նկատի ունենալով այս հանգամանքը, մեր ներքին քաղաքականութեան ամբողջ ուշադրութիւնը, չենց այժմանից, սխտի դարձած լինի մասնաւոր մարդկանց ձեռքին գտնող որքան կարելի է մեծ կապիտալներ մեր աղքատ երկրի բերելու և նրանց գործունէութեան համար նպաստաւոր հանգամանքներ ստեղծելու վրայ։ Մի միայն այս ճանապարհով հնարաւոր է մեր աշխատանքը զարգացնել։

ՀԱՅՐԵՆԻՔԻ ԵՒ ԱԶԱՏՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՏՊԱՆՈՒԹԵԱՆ ՀԱՄԱՐ

ԲՈՅԻԻՔ-ՎԵՂԻԻ ԾԱԿԱՏ

Օգոստ. 2-ին Բոյիւք-Վեղիի ապստամբները, թուով 400 հոգի, փորձեցին դուրս գալ և պատուել մեր շղթան, բայց մեր քաջերի հակազորով յետ մղւեցին, տալով 100 սպանւած և վիրաւոր։ Մեր զոհերի թիւը 7 է։

ԱՊՍՏԱՄԲԵՐԸ

Հաստատապէս տեղեկանում ենք, որ Շարուր-Նախիջևանի ապստամբութիւնը կազմակերպել զինել և ղեկավարում են Տաճկաստանի ու Ադրբեջանը։ Խալիլ բեյը, տաճկական զինգաւթն է, եկել է 1000 տաճկահայերով Հին-Բայազէտից։ Հին-Բայազէտի տաճկական շտաբը տեղափոխել է Մակու, որտեղից և ղեկավարում է ապստամբութիւնը։ Նիւթական օժանդակութիւն և խորհուրդներ ապստամբները ստանում են Ադրբեջանից, սրա Հայաստանում գտնւած միւսիայից։ Այժմ Շարուր-Նախիջևանի ամբողջ թուրքութիւնը գտնւում է տաճիկ սպաների ձեռքին և տաճկական զօրամասեր են կազմակերպում։ Այնպէս որ փաստօրէն տաճկա-ադրբեջանեան մի թշնամական շարժման հետը գործ ունենք մեր երկրի ներսում։

Եւրե փաշայի գլխաւոր աջակից Ջահար Խանն Օլթիում մեծ

ինքնավարութեան իրաւունքը, նախընտրում է հայկական հրամանատարութիւնից, մինչև վեհաժողովի վերջնական վճիռը, զօրքեր չուղարկել Օլթիի շրջանը։

Վերջին օրերս Հայաստանի թաթարաւոր շրջաններում գրուած թիւերը համեմատաբար խաղաղ է։ Տեղի ունեցող փոքրիկ յարձակումները ապագային բնոյթ են կրում։ Ամեն տեղ միլիցիան յաջողութեամբ կուտակ է աւազակախմբերի դէմ։ Ելմիլաճի միլիցիան աւազակախմբի հետ կուր բռնելով յետ խեցքիւրդ զիւղացիներից աւարած անասունները։ Միւլիցիապետը վիրաւորւած է։

Հ. Հ. Գ.

ԱՊՍՏԱՄԲԵՐԸ ԿՈՄԻՏԷ

Կազմւած է «Ապահովութեան Կոմիտէ» երեք հոգուց, Զինուորական և Ներքին Գործերի նախարարներից, Վարչապետի պաշտօնակատարի նախագահութեամբ մինչև երեք հոգու կոոպերացիայի իրաւունք տալով Յանձնաժողովին։ Վերջինս լիազօրւած է անյետաձգելի զէպքերում որոշումներ կայացնել առանց նախարարների խորհրդի, սակայն պարտաւոր է զեկուցել իր որոշումների մասին առաջին հերթական նիստում։

Հ. Հ. Գ.

ԶՕՐԱԿԱՆ ՀԱՂՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ԵՐԵՒԱՆ, 1 օգոստոսի.— Երեկ զինոր Բոյիւք-Վեղիի շրջանում 10 չափ թաթարական հետախոյզներ փորձեցին մօտեցնել մեր կենտրոնի զօրախմբին, բայց ժամանակին նկատուեցին և յետ մղւեցին մեր կրակով։ Տեղեկութիւնների համաձայն Շաքի-Կուտատան-Կարաթաւուր ու Ալթըն Կուլաղի շրջաններ

ում եղաւ հրահանգել մեր զօրքերին պատասխանել հակառակորդի յարձակումներին։

Մի ժամանակ, Բէօիւք-Վեղիի զէպքերին զուգընթաց, թաթարական լաւ սպասազինւած և մեծաքանակ հրետանաբեր սկսեցին յարձակուի Շարուրի և Նախիջևանի գաւառների պանազան կետերում։ Շահթախում, Նորաշենում, Խանլուխարում, Նախիջևան քաղաքում և այլ տեղերում կանգնած մեր զօրամասերի և խաղաղ հայ ազգաբնակչութեան վրայ։ Իրարեց անջատւած մեր փոքրաքանակ զօրանքը ստիպւած եղան անհաւասար կռիւ մղելով հակառակորդի զիւղազանց ուժերի դէմ։ Եւս քաջել զէպի մեր գլխաւոր զօրաքանակը։ Մեր զօրամասերի մեծ մասը կարողացան հասնել իրենց նպատակին և ձեռքբերով թշնամու օղակը միայն մեր գլխաւոր ուժերին և միայն Խանլուխարում մեր վաշտերից երկուսը, սպառնելով իրենց ամբողջ ռազմածրեքը, ստիպւած եղան ցած դնել իրենց զէնքը և անձնատուր լինել։ Բոլոր այդ կռիւների ընթացքում թէ մեր զինուորները և թէ մասնաւոր հրամանատար կազմը կատարեցին իրենց զինուորական պարտքը հերոսական զիւղաբերութիւն ցոյց տալով թշնամուն ամենաժանր և աննպաստ պայմաններում։ Կառավարութիւնը իր սրբազան պարտքն է համարում արտայայտել իր յարգանքի զգացմունքը ընկած հերոս զինուորների և սպանների յիշատակի հանդէպ և հիացմունքը հանդէպ նրանց, որոնք շարունակում են կատարել իրենց պարտքը զէպի հայրենիքը։

Բոլոր այս արիւնայեղ ընդհարումների ժամանակ թաթար հրետանաբերները ոչ մի տեղի թաց չեն թողել յարձակուի և կոտորելու խաղաղ ու անզէն հայ զիւղերը։ Ոչ միայն Նախիջևան քաղաքի շրջակայքում թաթար հերոսական խմբեր սրի են քաշել առանց սեռի և հասակի խտրութեան 8 հայ զիւղեր Մազրայի, Երկու Զրազների, Դիւղուժվարի, Քիւլթափի, Եարնջայի, Նազարպատի և Ղարաթափայի ազգաբնակչութիւնը։ Այս քրտնաբերութեան հանդէպ

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

(Հ. Հ. Գ.)

ՊԱՐԻՉ, 1 օգոստոսի.— Արեւմտեան Անատոլիայի զրութիւնը շատ անբաւարար է։ Երկրներն ունին 90000-նոց բանակ, իսկ թիւքերը 2000 կանոնաւոր և 15000 անկանոն զօրք։ Այնուամենայնիւ թիւքերը կարողանում են խանդաբել յոյներին Զմիւռնիայի Սանջակի շրջակայքը զրաւելու։ Այդինի մօտ տեղի ունեցած կռիւներում թիւքերը կրկին 1500 մարդ կորցրին։ Արեւելեան նահանգներում քրդերն անկարգութիւններ են անում։ Թիւքը կառավարութիւնը քիւրդ Շէյխերի հետ այդ առթիւ բանակցութիւններ սկսեց։

Բերլինի և Վիեննայի թիւքական դեսպանները դեռ ևս չեն կատարել Պոլսի վերադառնալու հրամանը։ Թիւքիս, 1 օգոստոսի.— Դեռ

Հանրապետութեան իշխանութիւնը, այլ և ամենալայն աշակցութիւնն է, ցոյց տալիս հայ ազգաբնակչութեանը դաշտային աշխատանքների մէջ։ Հայաստանի կառավարութիւնը զիմել է զաշակից պետութիւններին, մասնաշնչելով քաղաքական բնոյթը այս շարժման, որը նպատակ ունի խափանելու հայկական պետութեան կազմակերպումը Պալու խաղաղ ու անզէն հայ զիւղերը։ Ոչ միայն Նախիջևան քաղաքի շրջակայքում թաթար հերոսական խմբեր սրի են քաշել առանց սեռի և հասակի խտրութեան 8 հայ զիւղեր Մազրայի, Երկու Զրազների, Դիւղուժվարի, Քիւլթափի, Եարնջայի, Նազարպատի և Ղարաթափայի ազգաբնակչութիւնը։ Այս քրտնաբերութեան հանդէպ

Երեւանի Կոմիտէի պարտքի զիտակցութեան, զոտարեութեան, պատրաստակամութեան և բանակի անձնակազմի մասին վրայ, կառավարութիւնը ձեռք է առել բոլոր միջոցները ապահովելու համար երկրի խաղաղութիւնը և պատժելու յանցարարներին և վերականգնելու

ևս հաստատւած լուրերի համաձայն թիւքերի պահանջում է վրաստանից յանձնել Ախալցխանի վրաստանը սահմանը պահպանելու համար զօրքեր ուղարկեց։

ՊՈԼԻՍ, 1 օգոստոսի.— Զինուորական-Իաշտային դատարանը դատապարտեց Էնեբրին, Թալէաթին ու Զէմալիին՝ մահաւան։ Շէյխ-ուլ Իսլամը Մուսա Գալաթի էֆէնդուն 15 ամիս տաժանակիր աշխատանքի։

Նեղուցներից զէպի Անատոլիայի նահանգները մեկնող բոլոր շոգենաւերը բերում են մեծ քանակութեամբ թիւք զաղթականներին, որոնց թիւք կառարարութիւնը աշխատում է բնակեցնել հայկական նահանգներում։

Հայաստանի վրազօր զնդապետ Հեակելը Սոֆիա է հասել։

մեծամասնութիւնը կազմում են ամերիկական զօրքերը։

Երկաթուղային վարչութեան ծառայողներն առաջադիւ են կառավարութեան, իրենցից ժողովրդական դատաւար կազմել, առանց վարձատրութեան երկաթուղայինը պահպանելու համար։

Անգլիական հրամանատարութիւնը Հայաստանի կառավարութեանը առաջարկել է Շուշու գտնող 3000 հայ զաղթականներին Հայաստան փոխադրել։ Կառավարութիւնը համաձայն է և համապատասխան կարգադրութիւն արել։

ՆԱՄԱԿ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ

«Հայաստանի Աշխատաւորներ» թիւ № 103-ում ընդ. Մկրտիչ Մեջակեանի կողմից Ն. Ախա

կանոններն ամբողջ ուղղորդութիւնը, հենց այժմանից, պիտի դարձած լինի մասնաւոր մարդկանց ձեռքին գտնուող որքան կարելի է մեծ կապիտալներ մեր աղքատ երկիրը բերելու և նրանց գործունէութեան համար նպաստաւոր հանգամանքներ ստեղծելու վրայ: Մի միայն այս ճանապարհով հնարաւոր կ'լինի երբ և իցէ մտածել արդիւնաբերութեան հաստատման և երկրագործական գերբնականութիւնից ներսած ժողովրդին զբաղմունքների մի անսպառ շարք, հետևապէս նաև ապրուստի միջոց տալու մասին: Այս բանը պիտի լաւ գիտակցի ինչպէս մեր պետութիւնը, նոյնպէս և ինտելիգենցիան: (*)

Ժողովրդի շահը պահանջում է, որ գտնէ առժամանակ մեր ինտելիգենցիան իր վրայ վերցնի զբոսով բուն դրամ մեր կապիտալիստների հայրենիք հրաւիրելու և տեղական նեղ առևտրական շահերով տարած վաճառականութեան գէպի լայն ժողովրդատնտեսական գործունէութեան առաջնորդելու շարժումը: Ամեն մի ինտելիգենտ պարտաւորութիւն պիտի զգայ առաջ իր հայրենիքի և ապա ընդհանուր մարդկութեան մասին մըտածել: Մեր երկրի զարգացման աստիճանի վրայ գտնուող բոլոր երկրների ինտելիգենցիաները յանուն ժողովրդի շահերի նպաստել են կապիտալիստների միջոցով արդիւնաբերութեան զարգացման:

Միմիայն ինտելիգենցիայի պետութեան և հասարակական այլ խաւերի միահամուռ ուժով, արտաքին և ներքին անտեսական հետեւողական քաղաքականութեամբ, որի ընդհանուր գերն աշխատեցինք տալ վերևում, հնարաւոր կ'լինի ոչ այնքան հեռու քաղաքացւում աղաւտել մեր ժողովրդին այն ստրկութիւնից, որին նա պիտի ենթարկւի այլ գաղութների պէս: Դրա հետ միասին համաշխարհային ներկայ քաղաքական տնտեսական պայմաններում իր հարեանների մէջ առաջնութեամբ բոլորից աւելի ընդունակ մեր ժողովուրդը հնարաւորութիւն կունենայ վաճառուուն, մակաբոյծ, նախաձեռնութեան անընդունակ, անարտունջ կերպով բնաջնջող ժողովրդների գլուխ անցնելով ու նոցա քաղաքակրթելով Առաջաւոր Ասիայի աւերակների վրայ մի նոր կեանք ծաղկեցնել:

Յակ. Մանուկեան

*) Մ. Խ.—Ինտելիգենցիայի այս դերի և կոչման մասին յօդաւածագրի նայիւ քաղաքական տեսակէտները խմբագրութիւնս չի բաժանում:

փաստօրէն տաճկա-աղբբէջանեան մի թշնամական շարժման հետը գործ ունենք մեր երկրի ներսում:

— Էիւր փաշայի գլխաւոր աջակից Ջահար խանն Օլթիում մեծ շքով ընդունելով Կարսի նահանգապետի կողմից ուղարկած պատգամաւորութեանը, յայտարարել է, որ եթէ Պարսիկի վեհաժողովը կը վճռի Օլթիի շրջանը Հայաստանի անբաժան մասը համարել, տեղական մահմեդական ազգաբնակչութիւնը անխօս հնազանդութիւն կը յայտնէ Հայաստանի կառավարութեանը: Բայց որովհետեւ նա յոյս ունի, որ վեհաժողովը, ազգերի ինքնորոշման սկզբունքով առաջնորդելով, պարտաւոր է ճանաչել այդ շրջանի մահմեդականութեան

ԵՐԵՒԱՆ, 1 օգոստոսի.— Երէկ գիշեր Բոյիւք-Վեդիի շրջանում 10 ի չափ թաթարական հետախույզներ փորձեցին մօտիւնաւ մեր կենտրոնի գործարանին, բայց ժամանակին նկատեցին և յետ մղեցին մեր կրակով: Տեղեկութիւնների համաձայն Շաքի-Լաւաւտան-Կարա-Թաւուզ ու Ալթին Կուլադի շրջաններում համախմբւած են 200-ի չափ թուրք հրոսակներ երկու թրքական սպաների հետ:

ԵՐԵՒԱՆ.— Նախիջևանի մեր գումարը Ջահարի գիւղում 500-600 թաթարների դրոշմ յետ մղեց: Նախիջևանից նահանջելիս մենք տեսի ենք կորուստ՝ 3 սպանւած սպայ, 2-ը վիրաւոր՝ 1-ը անյայտ կորած: Ջինսերներից սպանւած են՝ 32-ը վիրաւոր՝ 24-ը անյայտ կորած՝ 37 հ.: Մենք վերցրել ենք Աղբիւսա, Վարդանիս, Գինալու և Ղուզուլլա գիւղերը:

Հ. Հ. Գ.

ՀԱՅԱՍՏԱՆ

ՊԱՇՏՏՈՆԱԿԱՆ ՀԱՂՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

(Հ. Հ. Գ.)

Թաթարների այդ թշնամական վերաբերմունքը և քրիստոնեայ ազգաբնակչութեան վերաբերմամբ կատարուող բռնութիւնները չը դադարեցին նաև Հայաստանի կառավարութեան իշխարութիւնը Շարուրի և Նիխիջևանի գաւառների վրայ տարածելուց յետոյ: Այսպէս օրինակ, թաթարական Նեհրանգիւղից անցնող 8 հայեր գրեւի էին թաթարների կողմից: Անգլիական Միսսիայի պահանջին, ազատել այդ ութ գերեւաններին՝ Նեհրանգիւղից պատասխանեցին ութ գերիների սպանութեամբ: Նոյն գիւղում սպանւած են նաև մի քանի հայ գիւղացիներ, որոնք գնացել էին հաց գնելու: Յուլիսի սկզբին Բէօբլեք-Վեդի թաթար գիւղի գիւղացիները սպանել են 9 հայ գիւղացիներ և 12 հայ գիւղացիներ: Հայաստանի կառավարութիւնը, մի կողմից հաւատարիմ Հայաստանի թաթարաբնակ վայրերի վերաբերմամբ ընդունած իր համբերատար ուխտաբար քաղաքականութեանը, մի կողմից խոստովելով այն ամենից, որ կարող էր սրել ազգամիջեան

յարաբերութիւնները, մինչև վերջը չը դիմեւ կտրուկ միջոցների վերև յիշատակած յանցաւոր գիւղերի վերաբերմամբ: և միայն յուլիսի 4-ին՝ պահանջ դրեց Բէօբլեք-Վեդի գիւղին՝ յանձնել մեր զինուորներին սպանող յանցաւորներին, վերադարձնել սպանւածների գէնքերը և սպանութիւն նրանց ընտանիքները: Ի պատասխան այդ պահանջի Բէօբլեք-Վեդիցիները մեր զօրամասի պետի հետ վարած բանակցութիւնների ընթացքում յանկարծակի կրակ բռնաւով գնդացիներից ու հրացաններից, դաւաճանօրէն սպանում են ու վիրաւորում 160-ից ավելի մարդ մեր զօրքերից:

Այդ բացարձակ ըմբոստութեան և դաւադրական յարձակման հանդէպ կառավարութիւնը ստիպւած եղաւ միջոցներ ձեռք առնել պատժելու ապստամբ գիւղը: Մինչև այդ, Անգլիական հրամանատարութեան միջամտութիւնը եկաւ պահ մի դադարեցնելու թշնամական գործողութիւնները:

Սակայն այն ժամանակ, երբ մեր զօրքերը կատարելով նրանց տրւած հրամանը, դադարեցրել էին կրակը, թաթարները կրկին նախադարձակեցան մեր զօրքերի վրայ: Այն ժամանակ կառավարութիւնը ստիպ

ւր: Ոչ միայն Նախիջևանի քաղաքը շրջակայքում թաթար հերոսական խմբերը սրի են քաշել առանց սեռի և հասակի խտրութեան 8 հայ գիւղեր Մաղարի, երկու Ջրագիւղի, Դիգուրի, Բիւլթափի, Եարն-Ջալի, Նաղարպատի և Ղարաթափա յի ազգաբնակչութիւնը: Այս քրտմանի ռմբակոծութեան հանդէպ Հայաստանի կառավարութիւնը չի կարող ի լուր ողջ քաղաքակիրթ աշխարհի չըյայտնել ցասումն ու բողոքը: Կառավարութիւնը բացարձակապէս յայտարարում է, որ այս ապստամբական գործողութիւնները ոչ մի գէպքում չեն ըզլում մահմեդական ազգաբնակչութեան քաղաքական դրութիւնից Հայաստանում: Մահմեդական տարրը Հայաստանի հանրապետութեան սահմաններում ամենուրեք վայելում է քաղաքացիական նոյն իրաւունքները, ինչ հանրապետութեան բոլոր միւս քաղաքացիները: Դրա հետ մէկտեղ կառավարութիւնը հիմք ունի հաստատապէս պնդելու, հիմնւած վերջին արեւնայեղ դէպքերի զարգացման և մի շարք անհերքելի փաստաթղթերի վրայ, որ այս ամբողջ շարժումը որ հետապնդում է որոշ քաղաքական նպատակներ, կազմակերպւած է և լայնօրէն օժանդակում է զրսից, որ ամիսների ընթացքում մեր հարևան մահմեդական պետութիւնների ազգաբնակչութիւնը կազմակերպիլ են այս շարժումը, տրամադրելով Հայաստանի մահմեդական ազգաբնակչութեանը մեծաքանակ դրամ, գէնք, պրօպագանդիստներ, մարդիկներ ասկեարներ օ սպանելու: Անժխտելի փաստ է, որ Նախիջևանում, Շահ-թաթարում և Բէօբլեք-Վեդիում ապստամբական գործողութիւններին մասնակցում են տաճիկ սպաներ և ասկեարներ: Ապստամբների բոլոր ուժերի գլուխն է կանգնած տաճիկ գնդապետ Խալիլ բէյը: Ապստամբների գործողութիւններին հապառելու համար մահմեդական հրոսակաւորները և կանոնաւոր զօրամասեր աչցել են մեր երկրի սահմանները Մալախ, Ղարաթափ և Աղբբէջանի կողմից:

Բոլոր այն շրջաններում, ուր գեռ չի հասել զրսից եկող այս յանցաւոր պրոպագանդը, մահմեդական ազգաբնակչութիւնը ոչ միայն շարունակում է լինել լոյալ դէպի Հայաստանի

Երեւան ժողովրդի պարտքի գիտակցութեան, զոհաբերութեան, պատրաստակամութեան և բանակի անձնակազմի վրայ, կառավարութիւնը ձեռք է առել բոլոր միջոցները ապահովելու համար երկրի խաղաղութիւնը և պատժելու յանցաւորներին և վերականգնելու այն դրութիւնը, որ եղել է ապստամբութիւնից առաջ:

ՆԱԽԱՐԱՐԱԿԱՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴ

Հ. Հ. Գ.

— Համաձայն 1919 թ. յունիս 5-ի օրէնքի, հաստատուեց զինուորական նախարարութեան յուլիս-գեկտեմբեր ամիսների անձնական կազմի և նախահաշիւ 8,460,900 բարձրացնելով յաւելւածների 50 %—100 %-ով, սպաներին, բժիշկներին, աստիճանաւորներին ու կառավարիչներին և բանալ զինուորական նախարարութեան 250,022-909 ուրբլու վարի:

— Հրապարակային, Թաւերական ներկայացումների, համերգների, հանդէսների վճարովի տոմսերի բոլոր տուրքերը վերացեցին: Իրաւունք դրեց քաղաքային և գիւղական ինքնավարութիւններին իրենց օգտին յիշեալ տոմսերի վրայ պետական տուրք նշանակել ոչ աւել քան տոմսերի գնի 20 տոկոսի չափով: Հրապարակային դաւախստութիւնները եթէ համերգային բաժին չունին սղաւտ են տուրքից:

— Պետական ծառայողների արհեստակցական միութեան փոխտրինարար վարկ բացւեց 300,000:

— Ելեւտական նախարարութեան յանձնարարւեց մշակել փոխառութեան պայմանները:

— Քննիչ Սահփան Տրդատեան Մանտիւհանցը նշանակւած է Երեւանի շրջանային դատարանի դատաւարի օգնական:

ՃԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

(ՀԱՅ. ՃԵՌ. ԳՈՐԾ.)

Յուլիս 31

ԵՐԵՒԱՆ.— Դաշնակիցները որոշեցին Լեհ-գերմանական կոիւններին վերջ տալու նպատակով, զօրքեր ուղարկել Սիւեդիա. նրանց

մագաւանիւն կարգադրութիւն է արել:

ՆԱՄԱԿ ԽՄԲԱԿՐՈՒԹԵԱՆ

«Հայաստանի Աշխատաւոր»-ն թիւ № 103-ում ընկ. Մկրտիչ Մնացականեանի կողմից Ն. Ախտայից եղած թղթակցութեան մէջ սըպրդնել է հետեւալ թիւրիմացութիւնը, որ որպէս պարենաւորման կոիւտէի նոյն շրջանի ներկայացուցիչ պարտք եմ համարում շտկել Նախ իմ միջոցով վերջերս Ն. Ախտա տարւած 1000 փ. ալիւրը ես բաց եմ թողել գիւղացիութեան փութը 200 բուրլով և ոչ 220 բուր սխալմամբ նկատում է յարգելի թղթակիցը: Միայն փթիւ վերջըւած է 8—10 բ. քրէճ՝ վճարելու սոյլապաններին: Ապա չի համապատասխանում իրողութեան նաև այն, որ իբր թէ ալիւրը միմիայն գրածով է տրւած. այն ինչ գաւառական պարեն. կոմիտէի նախագահի կարգադրութեամբ ես 340 փ. ձրի ալիւր եմ բաց թողել չքաւորներին, որից 50 փութը հենց ինքը ընկեր Մնացականեանն է, որպէս գիւղի ներկայացուցիչ, ստացել և բաժանել: Ըստ Երեւոյթի թղթակցութիւնը գրելիս ընկերը գիւղատեղեկութիւն չի ունեցել տրւելիք ձրի ալիւրի և նրա վճարի չափի մասին, բայց յամենայն գէտոյալ է լինի, որ իբրերի դրութեան հետ նախ ձանօթաւ և ապա գրելու Իսկ եթէ խօսքը վերաբերում է նախկին պաշտօնէրութեան, ճիշտ է, որ ալիւրը տրւել է փութը 220 բուրլ բայց էն ժամանակ ես ձրի բաժանել է:

Յարգանքներով նոյն շրջանի ներկայացուցիչ՝ Մակարէ Յարութիւնեան
1919 թ. 23 յուլիս
Երևան

ՀՐԱՏԱՐԱԿԻՉ

Հ. Յ. Դ. Երևանի Կենտր. և Քաղաքային Կոմիտէ
ԽՄԲԱԿՐՈՒՎ. ԽՈՐՀՆԻ

ՀԱՅ ՅԵՂԱՓՈԽԱԿԱՆ ԴԱՇՆԱԿՑՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԱՇԽԱՏԱԽՈՐ

ՕՐԳԱՆ Հ. Յ. Դ. ԵՐԵՎԱՆԻ ԿԵՆՏ. ԵՒ ՏԵՂԱԿԱՆ ԿՈՄԻՏԵՆԵՐԻ

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆԵՐ ԸՆԴՈՒՆՈՒՄ ԵՆ

Առաջին երես տողին (պետիտ) 80 կ.
Վերջին » » » 50 կ.

Ամբարդութիւնը թաց է 9—2 ժ. ցեր.
Ընդունելութիւնը՝ ժապրի մօտ 12—1 ժ. ցեր.

ա ամօղարդութեան սայ անձնութիւն

3 ամիսը 50 ր.
2 » 40 ր.
1 » 20 ր.

Կապիտալի քանակութիւնը չի սկսում

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԴԱՇՆԱԿՑՈՒԹԵԱՆ ՏՈՒՆ, ԱՍՏԱՖԵԱՆ ՓՈՂ.

(ՈՍՍ Է ՏԵՄԵՆՈՒՄ ԱՐԵՆ ՕՐ

ՄԱՍԻՍ 1 ԴՈՑ ԳՂԱՐ 3-Ն՝ ԳՂԳՂԱՐ

ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ Ա.Ր.Ա.Ք.Ս ԲԱԹՈՒՄՈՒՄ

Համաձայնութիւն է կնքել Հռոմի յայտնի ֆիրմայի
„CRISTINA PADOVANI & C-ie.“

հետ, իր պահեստներում ծախելու համար իտալական գործարանների ամեն տեսակի ապրանք, որի մի մասը ստացւել է, և կստացւի:

ՎԱՋԱՌՔԸ ՄԵԾԱՔԱՆԱԿ ԵՒ ՓՈՔՐԱՔԱՆԱԿ

ԸՆԴՈՒՆՈՒՄ Է ԱՄԵՆ ՏԵՍԱԿԻ ԴՐԱՄ

Ներկայիս մեծ քանակութեամբ ստացւում են հետևեալ ապրանքները.

Ամեն տեսակի ճոթեղէն,

Պանանց, տղամարդկանց և երեխաների պատրաստի զգեստ,

Կանանց, տղամարդկանց և երեխաների սպիտակեղէն,

Ծղոտէ, կոստորի և ֆետրի գլխարկներ,

Ամենալաւ գործարանի կօշիկներ,

Գալանտէրէյա՝ կորսէաներ, չուլկիներ, թելեր, կապիշներ, ածիլիներ և այլն:

Պարֆումերային և կոսմետիկ ապրանքներ,

Դրանհետեւի պիտոյքներ,

Ռետինի արտադրութիւններ,

Պատուհանի ապակիներ,

Սեղանի սպիտակեղէններ,

Շամպայն և այլ ուրիշ իրեր:

Սեպտեմբերին Երևանում հիմնում է ՄԻՋՆԱԿԱՐԳ ԲԺՇԿԱԿԱՆ ԴՊՐՈՅ

(Ֆելդշերա-մանկաբարձական)

Դպրոց կընդունւին նոքա, որոնք ունին միջնակարգ դրպրոցի 6-րդ դասարանի կրթութիւն Դպրոցի դասընթացքը տեւելու է երեք ուարի:

Դպրոցի սան գրեւոր համար պիտի դիմել գլխաւոր բժշկա-սանիտարական վարչութեանը (իգական Ս. Հոփսիմեան դպրոց):

10—9

Գլխաւոր Բժշկա-Սանիտարական Վարչութիւնը Երևանում հիմնում է

ԱԽՏԱՀԱՆԻՉՆԵՐԻ (ԴԻՁԵՆՖԵԿՏՈՐՆԵՐԻ)

դ ա ս ը ն թ ա ց ք:

Դասընթացքը տեւելու է օգոստ. 1-ից մինչև սեպտ. 1-ը: Դասընթացքը լսելու համար հարկաւոր է տարրական դպրոցի կրթութիւն: Ցանկացողները պիտի դիմեն գլխաւոր բժշկա-սանիտարական վարչութեանը (իգական Ս. Հոփսիմեան դպրոց):

10—10

ԲԺՇԿ
ԱՐՇԱԿ ՀԱՅՐԱՊԵՏԵԱՆ
ՅԱԿՈԲԵԱՆՑ

Զղային և ներքին հիւանդու

ԱՆՂԵԿ ՈՒ ԱՆԱՌԱԳԱՍՏ...

Վերջապէս «Կառավարութեան Լրագրի» յուլիսի 12-ի համարում հրատարակեց տուժեալ 25-ի օրէնքը:

դատաւորը, իհարկէ այդպիսի պահանջներին բաւարարութիւն չի տալ, որովհետև նա պարտաւոր է ղեկավարել ոչ թէ օրէնքների սխալ ճշգրտակներով, այլ նրանց բնագրի բառացի և բացայայտ իմաստով: Եւ գիւղացուն այս օրէնքի ժողովածուի X-րդ հատորին (տես յօդաւածներ 700, 701, 702, 1528 և 1529 և այլն): Իսկ աւելի հանգամանօրէն մշակած է նա պարտաւորական իրաւունքի այն նախագծի մէջ, նամանաւանդ նրա ընդհանուր բաժնում, որը մտցւած է նախկին Պետական Դուման 1913 թւի հոկտեմբերի 16-ին (տես նախագծի 26-33 յօդաւածները, նամանաւանդ 31-րդը): Այդ սկզբունքը յայտարարում է, որ պայմաններն ու կապակցութիւնները պէտք է հիմնւած լինեն կողմերի անբռնադատ, ազատ և գիտակցական կամքի, արտայայտութեան վերայ. խախտւած է համարւում այդ ազատութիւնը և գիտակցականութիւնը կամքի, երբ մէկը, օգտւելով դիմացինի անճար և դժբախտ կացութիւնից, կնքում է նրա հետ նրա համար չափազանց անօգուտ պայմաններ. և այդպիսի պայմանները զօրութիւն ունենալ դատարանում հայտարարուելու են անվավեր:

Իթթիհատը սկսել է ամենաբուռն գաղտնի դործունէութիւն: Համաձայնական իշխանութեան կողմից գրաւած վայրերում իսկ կազմակերպւում են իթթիհատական կոմիտէների կողմից «չէթէ»-ներ, որոնց ղեկը և ամեն պիտոյքները մատակարարում է նոյն կոմիտէն. իսկ այդ կոմիտէների միջոցները ապահովւած են հայկական թաւաններից և պետական դաղտնի ֆոնդերից, որոնք ամբողջութեամբ լցւել են իթթիհատականների զբաղմունքով և իթթիհատի դրամարկղը այդպէս է վկայում ներկայ կառավարութիւնը:

Նոյն այդ կոմիտէների ղեկավարութեամբ, յայտնի Մուստաֆա Քամիլ փաշան և ուրիշ բարձրաստիճան զինուորականներ բուռն չէթէական գործունէութիւն են սկսել «Արևելեան Նահանգների» (Հայաստան) մէջ: Այդ շրջանում հայութիւնը ապրում է մեծ վտանգի սարսափները. ողջ մնացած հայերի մեծ մասը դեռ չի համարձակւում իրականութիւնից դառնալ դէպի իր մայր կրօնը և ազգը. էլ ինքնին հասկանալի է հարեմներում դատաւարաւոր հայ անոնցներին հեծե-

կանոն թեման ամբողջ ուղղորդութիւնը, հենց այժմանից, պիտի դարձած լինի մասնաւոր մարդկանց ձեռքին գտնուող որքան կարելի է մեծ կապիտալներ մեր աղքատ երկիրը բերելու և նրանց գործունէութեան համար նպաստաւոր հանգամանքներ ստեղծելու վրայ: Մի միայն այս ճանապարհով հնարաւոր կ'լինի երբ և իցէ մտածել արդիւնաբերութեան հաստատման և երկրագործական գերբնականութիւնից ներսած ժողովրդին զբաղմունքների մի անսպառ շարք, հետևապէս նաև ապրուստի միջոց տալու մասին: Այս բանը պիտի լաւ գիտակցի ինչպէս մեր պետութիւնը, նոյնպէս և ինտելիգենցիան: (*)

Ժողովրդի շահը պահանջում է, որ գտնէ առժամանակ մեր ինտելիգենցիան իր վրայ վերցնի զբոսով բուն դրամ մեր կապիտալիստների հայրենիք հրաւիրելու և տեղական նեղ առևտրական շահերով տարած վաճառականութեան գէպի լայն ժողովրդատնտեսական գործունէութեան առաջնորդելու շարժումը: Ամեն մի ինտելիգենտ պարտաւորութիւն պիտի զգայ առաջ իր հայրենիքի և ապա ընդհանուր մարդկութեան մասին մըտածել: Մեր երկրի զարգացման աստիճանի վրայ գտնուող բոլոր երկրների ինտելիգենցիաները յանուն ժողովրդի շահերի նպաստել են կապիտալիստների միջոցով արդիւնաբերութեան զարգացման:

Միմիայն ինտելիգենցիայի պետութեան և հասարակական այլ խաւերի միահամուռ ուժով, արտաքին և ներքին անտեսական հետեւողական քաղաքականութեամբ, որի ընդհանուր գերն աշխատեցինք տալ վերևում, հնարաւոր կ'լինի ոչ այնքան հեռու քաղաքացւում աղաւտել մեր ժողովրդին այն ստրկութիւնից, որին նա պիտի ենթարկւի այլ գաղութների պէս: Դրա հետ միասին համաշխարհային ներկայ քաղաքական տնտեսական պայմաններում իր հարեանների մէջ առաջնութեամբ բոլորից աւելի ընդունակ մեր ժողովուրդը հնարաւորութիւն կունենայ վաճառուուն, մակաբոյծ, նախաձեռնութեան անընդունակ, անարտունջ կերպով բնաջնջող ժողովրդների գլուխ անցնելով ու նոցա քաղաքակրթելով Առաջաւոր Ասիայի աւերակների վրայ մի նոր կեանք ծաղկեցնել:

Յակ. Մանուկեան

*) Մ. Խ.—Ինտելիգենցիայի այս դերի և կոչման մասին յօդաածագրի նայիւ քաղաքական տեսակէտները խմբագրութիւնս չի բաժանում:

փաստօրէն տաճկա-աղբբէջանեան մի թշնամական շարժման հետը գործ ունենք մեր երկրի ներսում:

— Էիւր փաշայի գլխաւոր աջակից Ջահար խանն Օլթիում մեծ շքով ընդունելով Կարսի նահանգապետի կողմից ուղարկած պատգամաւորութեանը, յայտարարել է, որ եթէ Պարսիկի վեհաժողովը կը վճռի Օլթիի շրջանը Հայաստանի անբաժան մասը համարել, տեղական մահմեդական ազգաբնակչութիւնը անխօս հնազանդութիւն կը յայտնէ Հայաստանի կառավարութեանը: Բայց որովհետեւ նա յոյս ունի, որ վեհաժողովը, ազգերի ինքնօրոշման սկզբունքով առաջնորդելով, պարտաւոր է ճանաչել այդ շրջանի մահմեդականութեան

ԵՐԵՒԱՆ, 1 օգոստոսի.— Երէկ գիշեր Բոյիւք-Վեդիի շրջանում 10 ի չափ թաթարական հետախույզներ փորձեցին մօտիւնաւ մեր կենտրոնի զօրասիւնին, բայց ժամանակին նկատեցին և յետ մղեցին մեր կրակով: Տեղեկութիւնների համաձայն Շաքի-Լաւաւտան-Կարա-Թաւուզ ու Ալթին Կուլադի շրջաններում համախմբւած են 200-ի չափ թուրք հրոսակներ երկու թրքական սպաների հետ:

ԵՐԵՒԱՆ.— Նախիջևանի մեր զօրամասը Ջահարի գիւղում 500-600 թաթարների դրոշմ յետ մղեց: Նախիջևանից նահանջելիս մենք տեսի ենք կորուստ՝ 3 սպանւած սպայ, 2-ը վիրաւոր՝ 1-ը անյայտ կորած: Ձիւնորներից սպանւած են՝ 32-ը վիրաւոր՝ 24-ը անյայտ կորած՝ 37 հ.: Մենք վերցրել ենք Աղբիւսա, Վարդանիս, Գինալու և Ղուզուլլա գիւղերը:

Հ. Հ. Գ.

ՀԱՅԱՍՏԱՆ

ՊԱՇՏՏՈՆԱԿԱՆ ՀԱՂՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

(Հ. Հ. Գ.)

Թաթարների այդ թշնամական վերաբերմունքը և քրիստոնեայ ազգաբնակչութեան վերաբերմամբ կատարուող բռնութիւնները չը դադարեցին նաև Հայաստանի կառավարութեան իշխարութիւնը Շարուրի և Նիխիջևանի գաւառների վրայ տարածելուց յետոյ: Այսպէս օրինակ, թաթարական Նեհրանգիւղից անցնող 8 հայեր գրեւի էին թաթարների կողմից: Անգլիական Միսսիայի պահանջին, ազատել այդ ութ գերեւաններին՝ Նեհրանգիւղից պատասխանեցին ութ գերիների սպանութեամբ: Նոյն գիւղում սպանւած են նաև մի քանի հայ գիւղացիներ, որոնք գնացել էին հաց գնելու: Յուլիսի սկզբին Բէօբլեք-Վեդի թաթար գիւղի գիւղացիները սպանել են 9 հայ գիւնւորներ և 12 հայ գիւղացիներ: Հայաստանի կառավարութիւնը, մի կողմից հաւատարիմ Հայաստանի թաթարաբնակ վայրերի վերաբերմամբ ընդունած իր համբերատար ուխտաբար քաղաքականութեանը, մի կողմից խոստովելով այն ամենից, որ կարող էր սրել ազգամիջեան

յարաբերութիւնները, մինչև վերջը չը դիմեւ կտրուկ միջոցների վերև յիշատակած յանցաւոր գիւղերի վերաբերմամբ: և միայն յուլիսի 4-ին՝ պահանջ դրեց Բէօբլեք-Վեդի գիւղին՝ յանձնել մեր զինւորներին սպանող յանցաւորներին, վերադարձնել սպանւածների գէնքերը և սպանութիւն նրանց ընտանիքները: Ի պատասխան այդ պահանջի Բէօբլեք-Վեդիցիները մեր զօրամասի պետի հետ վարած բանակցութիւնների ընթացքում յանկարծակի կրակ բռնաւով գնդացիներից ու հրացաններից, դաւաճանօրէն սպանում են ու վիրաւորում 160-ից ավելի մարդ մեր զօրքերից:

Այդ բացարձակ ըմբոստութեան և դաւադրական յարձակման հանդէպ կառավարութիւնը ստիպւած եղաւ միջոցներ ձեռք առնել պատժելու ապստամբ գիւղը: Մինչև այդ, Անգլիական հրամանատարութեան միջամտութիւնը եկաւ պահ մի դադարեցնելու թշնամական գործողութիւնները:

Սակայն այն ժամանակ, երբ մեր զօրքերը կատարելով նրանց տրւած հրամանը, դադարեցրել էին կրակը, թաթարները կրկին նախադարձակեցան մեր զօրքերի վրայ: Այն ժամանակ կառավարութիւնը ստիպ

ւր: Ոչ միայն Նախիջևանի քաղաքը շրջակայքում թաթար հերոսական խմբերը սրի են քաշել առանց սեռի և հասակի խտրութեան 8 հայ գիւղեր Մաղարի, երկու Ջրագիւղի, Դիգուլմարի, Բիւլթափի, Եարն-Ջալի, Նաղարպատի և Ղարաթափայի ազգաբնակչութիւնը: Այս քրտմանի ռմբակոծութեան հանդէպ Հայաստանի կառավարութիւնը չի կարող ի լուր ողջ քաղաքակիրթ աշխարհի չըլայտնել ցասումն ու բողոքը: Կառավարութիւնը բացարձակապէս յայտարարում է, որ այս ապստամբական գործողութիւնները ոչ մի գէպքում չեն ըզլում մահմեդական ազգաբնակչութեան քաղաքական դրութիւնից Հայաստանում: Մահմեդական տարրը Հայաստանի հանրապետութեան սահմաններում ամենուրեք վայելում է քաղաքացիական նոյն իրաւունքները, ինչ հանրապետութեան բոլոր միւս քաղաքացիները: Դրա հետ մէկտեղ կառավարութիւնը հիմք ունի հաստատապէս պնդելու, հիմնւած վերջին արեւնայեղ դէպքերի զարգացման և մի շարք անհերքելի փաստաթղթերի վրայ, որ այս ամբողջ շարժումը որ հետապնդում է որոշ քաղաքական նպատակներ, կազմակերպւած է և լայնօրէն օժանդակում է զրսից, որ ամիսների ընթացքում մեր հարևան մահմեդական պետութիւնների ազգաբնակչութիւնը կազմակերպիլ են այս շարժումը, տրամադրելով Հայաստանի մահմեդական ազգաբնակչութեանը մեծաքանակ դրամ, գէնք, պրօպագանդիստներ, մարդիկներ ասկեարներ օ սպանելու: Անժխտելի փաստ է, որ Նախիջևանում, Շահ-Թաթարում և Բէօբլեք-Վեդիում ապստամբական գործողութիւններին մասնակցում են տաճիկ սպաներ և ասկեարներ: Ապստամբների բոլոր ուժերի գլուխն է կանգնած տաճիկ գնդապետ Խալիլ բէյը: Ապստամբների գործողութիւններին հապառելու համար մահմեդական հրոսակաւորները և կանոնաւոր զօրամասեր աչցել են մեր երկրի սահմանները Մալեի, Ղարաթափի և Աղբիւջանի կողմից:

Բոլոր այն շրջաններում, ուր գեւ չի հասել դրսից եկող այս յանցաւոր պրոպագանդը, մահմեդական ազգաբնակչութիւնը ոչ միայն շարունակում է լինել լոյալ դէպի Հայաստանի

Երեւան ժողովրդի պարտքի գիտակցութեան, զոհաբերութեան, պատրաստակամութեան և բանակի անձնւորութեան վրայ, կառավարութիւնը ձեռք է առել բոլոր միջոցները ապահովելու համար երկրի խաղաղութիւնը և պատժելու յանցաւորներին և վերականգնելու այն դրութիւնը, որ եղել է ապստամբութիւնից առաջ:

ՆԱԽԱՐԱՐԱԿԱՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴ

Հ. Հ. Գ.

— Համաձայն 1919 թ. յունիս 5-ի օրէնքի, հաստատուեց գինւորական նախարարութեան յուլիս-գեկտեմբեր ամիսների անձնական կազմի և նախահաշիւ 8,460,900 բարձրացնելով յաւելւածների 50 %—100 %-ով, սպաներին, բժիշկներին, աստիճանաւորներին ու կառավարիչներին և բանալ գինւորական նախարարութեան 250,022-909 ուրբլու վարի:

— Հրապարակային, Թաւերական ներկայացումների, համերգների, հանդէսների վճարովի տոմսերի բոլոր տուրքերը վերացեցին: Իրաւունք ուրեց քաղաքային և գիւղական ինքնավարութիւններին իրենց օգտին յիշեալ տոմսերի վրայ պետական տուրք նշանակել ոչ աւել քան տոմսերի գնի 20 տոկոսի չափով: Հրապարակային դաւախստութիւնները եթէ համերգային բաժին չունին սղաւտ են տուրքից:

— Պետական ծառայողների արհեստակցական միութեան փոխտրինարար վարկ բացւեց 300,000:

— Ելեւտական նախարարութեան յանձնարարւեց մշակել փոխառութեան պայմանները:

— Քննիչ Սահփան Տրդատեան Մանտիւհանցը նշանակւած է Երեւանի շրջանային դատարանի դատաւարի օգնական:

ՃԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

(ՀԱՅ. ՃԵՌ. ԳՈՐԾ.)

Յուլիս 31

ԵՐԵՒԱՆ.— Դաշնակիցները որոշեցին Լեհ-գերմանական կոիւններին վերջ տալու նպատակով, զօրքեր ուղարկել Սիւեդիա. նրանց

մագաւտանիան կարգադրութիւն է արել:

ՆԱՄԱԿ ԽՄԲԱԿՐՈՒԹԵԱՆ

«Հայաստանի Աշխատաւոր»-ն թիւ № 103-ում ընկ. Մկրտիչ Մնացականեանի կողմից Ն. Ախտայից եղած թղթակցութեան մէջ սըպրդնել է հետեւալ թիւրիմացութիւնը, որ որպէս պարենաւորման կոիւտէի նոյն շրջանի ներկայացուցիչ պարտք եմ համարում շտկել Նախ իմ միջոցով վերջերս Ն. Ախտա տարւած 1000 փ. ալիւրը եւ բաց եմ թողել գիւղացիութեան փութը 200 բուրլով և ոչ 220 բուր սխալմամբ նկատում է յարգելի թղթակիցը: Միայն փթիւ վերջըւած է 8—10 բ. քրէճ՝ վճարելու սուղագաններին: Ապա չի համապատասխանում իրողութեան նաև այն, որ իբր թէ ալիւրը միմիայն գրածով է տրւած. այն ինչ գաւառական պարեն. կոմիտէի նախագահի կարգադրութեամբ եւ 340 փ. ձրի ալիւր եմ բաց թողել չքաւորներին, որից 50 փութը հենց ինքը ընկեր Մնացականեանն է, որպէս գիւղի ներկայացուցիչ, ստացել և բաժանել: Ըստ Երեւոյթի թղթակցութիւնը գրելիս ընկերը գիւնս տեղեկութիւն չի ունեցել տրւելիք ձրի ալիւրի և նրա վճարի չափի մասին, բայց յամենայն գէտոյալ է լինի, որ իբրերի դրութեան հետ նախ ձանօթաւ և ապա գրելու Իսկ եթէ խօսքը վերաբերում է նախկին պաշտօնէրութեան, ճիշտ է, որ ալիւրը տրւել է փութը 220 բուրլ, բայց էն ժամանակ եւ ձրի բաժանել է:

Յարգանքներով նոյն շրջանի ներկայացուցիչ՝ Մակարէ Յարութիւնեան
1919 թ. 23 յուլիս
Երևան

ՀՐԱՏԱՐԱԿԻՉ

Հ. Յ. Դ. Երևանի Կենտր. և Քաղաքային Կոմիտէ
ԽՄԲԱԿՐՈՒՎ. ԽՈՐԵՆԻ

երբ «Թիջագլային Կարմիր Մահիկը» մօտ 200,000 ոսկի (մօտաւորապէս 13 միլիոն ուրիշ) է յատկացրել Արևիկեան նահանգներում թուրքերի մեծամասնութիւնը ապահովելու նպատակով: Իսկ այդ նպատակին կարելի է հասնել երկու միջոցով՝ կամ թուրք ժողովուրդը շատացնել—գաղութներ հիմնելով, որպիսի ուժեղ շարժում են առաջ բերել, և կամ... կոտորելով մնացած հայերին էլ: Ո՞րը աւելի հեշտ է...

Գաւառի աշապիսի անապահով դրութեան առթիւ մեծ յուզում էր տիրում Պոլսում: Իբր գործնական միջոց, յունիսի 29-ին տեղի ունեցաւ արտակարգ և չտեսնւած բաղմունքամբ մի «Համագլխային ժողով», որ ընդունեց մի բողոքի բանաձև, ուղղուելով համաձայնական տէրութիւններին: Այդ գրութեամբ, իբր արմատական միջոց գաւառներին հայութեան ֆիզիքական դոյութիւնը ապահովելու համար՝ պիտի խնդրէր դաշնակից կամ հայկական զօրքերի կողմից չը գրաււած վայրերի շուտափոյթ դրաւումը: Սպասենք հետևանքին:

Ի դէպ, թրքական սպանդից աղատւած հայերի թիւը հաշււում է մօտ մէկ և կէս միլիոն, որով կոտորւած և անապատներում ոչընչացածներ ընդամենը մօտ 600,000 (վեց հարիւր հազար) հոգի:

Թղթակից

ԳԻՒՂԱՅԻԱԿԱՆ

Ն.-Ախտա.

Լրագրական և հեռագրական միջաբեր բողոքներից յետոյ, վերջապէս լուծուեց մեր հողաբաժանութեան հարցը: Սոյն ամսի 12-ին տեղս գա-

լով Պետական Գոյքերի բաժնի կալավարիչ պ. Թ. Տօշեանը և ժողովի հրաւիրելով, ժողովրդին բացատրելով, որ հողաբաժանութիւնը ամբողջովին ժողովրդի իրաւունքն է, ոչ ոք իրաւունք չունի արգելելու. միայն ամբողջ համայնքը կարող է արգելել կամ բաժանել: Իմ, իրեն պ. Տօշեանին տւած հարցին, եթէ այդ ժողովրդի իւր գերագոյն իրաւունքըն է՝ այն ժամանակ ինչ հիման վրայ շրջանային կոմիտայի միջոցով գրաւուր արգելու է, պ. Տօշեանը ինձ պատասխանեց, որ Պետական Գոյքերի վարչութեան կողմից այդպիսի կարգադրութիւն չէ արւած: Ժողովին ներկայ գտնուող կոմիտայի օգնական Ս. Տէր. Կարապետեանը պատասխանեց, որ արգելումն կատարել է գաւառական կոմիտայ պ. Լ. Ամիրխանեանի բանաւոր արած կարգադրութեան համաձայն մարտ ամսի վերջերին, որն այդ ժամանակ եկել էր տեղումս տեղերտիրներ հաւաքելու:

Այս բողոքից լետոյ հարցը պարզոււմ է, որ մի քանի անհատներ, որոնք մի քանի ստանիակ տարի իրենց մօտ գտնւած աւելորդ հողերն ապօրինի կերպով շահագործում էին, դժգոհ լինելով հողաբաժանութիւնից, խնդրագրով ու բանաւոր դիմել էին պ. Ամիրխանեանին, ու նա նրանց բողոքները հաւած իւզի տեղ ընդունելով, անում է ապօրինի կերպով բանաւոր կարգադրութիւն: Բայց իմ կարծիքով, պ. Ամիրխանեանը նախ քան կարգադրութիւն անելը, օրէնքի համաձայն պարտաւոր էր ըննութիւն կատարել, խուսափելու համար բարձրացած աղմուկներից:

Ներկայացուցիչ՝

Մկրտիչ Մնացականեան

մից մեր կենտրոնական զօրամասի վրայ: Սկզբում այդ զօրամասն ձախ թեւի վրայ յետ մղեցին դալի թանթան գիւղը: Բայց եմեր պահեստը մօտեցաւ, մեյարձակման դիմեցինք և վերակազմեցինք մեր նախկին դրութիւն: Սոյն միջոցում մեր ձախ զօրախումբը յարձակման դիմեց և բոլորովին մօտեցաւ Բոյուք-Վեդի գիւղին:

— Օգոստոսի 2-ին, լուսադիւմօտ 100 զինւած ծիւաւոր և հեւակ թաթարներ Ալի Մամեդի խորվիրայի մէջտեղում փորձեցին Արաքսից անցնել դէպի մեր կողմայ յետապարտեցին:

— Իգդիրի ուղղութեամբ Աղաղի լեռանցքի, Կորութանի Միսուրի շրջանում երեան էւած թուրք սակեարների ներութիւնը:

ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

(ՀԱՅ. ՀԵՌ. ԳՈՐԾ.)

* Օգոստոս 2

ԼՈՒՆԻՍՆ, 1 օգոստոսի (հաղ.)— Վենիզելոսի կարծիքով, վենիզելոսի կարծիքով, Բալկաններում յարատե խաղութիւն հաստատելու համար անհրաժեշտ է թուրքական կառավարութեանը և Բուլղարիային շրջանի ուժեղ պետութիւններով տեղաւորութեանը:

— Կամաւոր բանակի արառաջխաղացութեան լուրը գեւորութեամբ ընդունեց Պ. գտնուող ուղանքի կողմից պատրաստուած և հայրենիք դառնալ:

— Սիլիզիայում լին ու գործերի ընդհարումները նախուժ են: Այդ հանգստիստ վատ է աղղում ամիքերի օգտագործման վրայ: Նաբերական նպատակների տեցող ձմեռայ վառելիքի քարածուխի պաշտութիւնի ստիւելու նպատակով վեհաորոշից դաշնակից զօրքերի բողջ զօրաբանակ ուղարկելու, քարածուխ արդիւնահարաւորութիւն ստեղծել հանդով:

— Բուլղարիայում Քրան

✓ ՀԱՅՐԵՆԻՔԻ ԵՒ ԱԶԱՏՈՒԹԵԱՆ ՊԱՇՏՊԱՆՈՒԹԵԱՆ ՀԱՄԱՐ

— Օգոստոս 2-ին անգլիական ու ֆրանսիական զինւորական ներկայացուցիչները Բաշ-Նորաշէնում տեսակցեցին ապստամբ թաթարների ընդհանուր հրամանատար թուրքական գնդապետ թալիլ բէյի հետ:

հասան Բոյուք Վեդի գիւղի սահմանին: Նախիջևանի կռիւների օրերում Զուլայի ու Հայկական Զուլֆայի հայերն անցել են պարսից անվտանգութեան հետապնդուելու: Երկու-